

Nr 298.

Godkänd av första kammaren den 15 juni 1932.

Godkänd av andra kammaren den 16 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående förhindrandet av tillkomsten av väpnade privata sammanslutningar.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 17.)

(Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 9.)

Till Konungen.

Uti inom riksdagens bägge kamrar väckta likalydande motioner har gjorts framställning om åstadkommandet av en allsidig utredning rörande förhindrandet av tillkomsten av väpnade privata sammanslutningar samt att förslag i ärendet, i den mån riksdagens medverkan vore påkallad, måtte snarast möjligt framläggas.

Över motionerna har yttrande i vederbörlig ordning inhämtats från överståthållarämbetet.

De händelser, som utspelats i vissa andra länder, visa, vart det kan bära hän, om samhället inom sig tolererar förefintligheten av väpnade privata sammanslutningar. I ett demokratiskt samhälle äro tryck- och yttrandefrihet, förenings- och församlingsrätt, demonstrationsfrihet, medborgarrätt och dess utövande medel för hävdandet av enskilda eller meningsgruppers uppfattningar i fråga om samhällsskicket. Den samhällsliga ordningsmakten bör ligga helt uti samhällets hand. Väpnade privata kårer böra, vilken meningsriktning de än representera, ej toleraras. Kontrollen över dylika kårers rekrytering och deras handlande kan, såsom erfarenheten visat, lätt glida de inför samhället i sin helhet ansvariga myndigheterna ur händerna. Blotta tillvaron av bevapning på ett håll för ingripande i samhällslivet kan åstadkomma liknande åtgärder på annat håll och leda till förvecklingar och stridigheter med för samhället och den enskilde oöverskådliga följder. Förändring av lagarna för medborgarnas sammanlevnad bör alltid ske på demokratiens väg.

Det kan förtjäna omnämnas, att riksregeringen i Tyskland nyligen utfärdat en förordning, varigenom de därstädes befintliga stormavdelnin-

garna och skyddskårerna förbjödos samt organisationernas militära utrustning beslagtogs. I riksregeringens kommuniké härom heter det bland annat, att upplösandet av dessa organisationer var en nödvändighet för att upprätthålla respekten för statens lagar samt för att kunna vidmakthålla lugn och ordning och bevara statens auktoritet för ytterligare intrång.

Redan befintligheten av en sådan organisation, som utgör en stat i staten, är en källa till oro för den fredliga befolkningen. Så snart en sådan makt organiseras från privat håll och staten tolererar detta, äro lugn och ordning i fara. Utvecklingen leder logiskt till sammanstötningar och inbördeskrigsliknande förhållanden.

Vilka åtgärder, som böra tillgripas för att förhindra tillkomsten och existensen av väpnade privata sammanslutningar, bör en blivande utredning söka klarlägga.

En eventuell lagstiftning på området bör vara försiktigt avpassad, så att intrång i den enskilde medborgarens fri- och rättigheter i möjligaste mån undvikas. Utredningen synes även böra omfatta frågan om förhindrande av att de vapen, över vilka skytteföreningar och landstomsavdelningar förfoga, utnyttjas för beväpning av privata sammanslutningar.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om en allsidig utredning rörande förhindrandet av tillkomsten av väpnade privata sammanslutningar samt att förslag i ärendet, i den mån riksdagens medverkan är påkallad, måtte snarast möjligt framläggas.

Stockholm den 16 juni 1932.

Med undersåtlig vördnad.